

Клименко О.І.,
студентка гр. БП-1-15
факультету підприємництва та права
Київського національного університету
технологій та дизайну

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ТОРГОВЕЛЬНУ МАРКУ

Якщо досліджувати питання розвитку ЗУ Про «Права інтелектуальної власності на торговельну марку», то слід сказати, що Україна до певного часу не мала закону про знаки для товарів і послуг. Проте роль і значення товарних знаків в міжнародній практиці швидко зросло. Вже в 1883 році фабричні або товарні знаки були включені до Паризької конвенції про охорону промислової власності. Пізніше була укладена Мадридська угода про міжнародну реєстрацію товарних знаків. Нарешті, 28 жовтня 1994 року Україна підписала новий міжнародний договір про закони щодо товарних знаків. В Україні правова охорона товарних знаків здійснюється ЗУ «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15 грудня 1993 р.

Торговельною маркою (ТМ) може бути будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів, що виробляються однією особою, від товарів, що виробляються іншими особами. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів. Торговельна марка відіграє ряд важливих функцій, таких як: 1) Торговельна марка, якою маркуються товари (або надаються послуги), допомагає виділити товари конкретного виробника від інших, що визначає її інформаційну та розрізняльну функцію; 2) ТМ має також рекламну функцію, тобто здатна привертати увагу споживачів до товарів або послуг; 3) Охоронна функція служить для захисту продукції (послуги) проти контрафактної та фальсифікованої продукції та недобросовісної конкуренції; 4) За допомогою ТМ передаються відомості щодо якості або властивостей товару чи послуги, створюється образ фірми – її імідж. Добре впізнавана ТМ без детального вивчення товару дозволяє визначити його призначення та оцінити якість; 5) Крім того ТМ може виступати також як самостійний товар, тому що її власник може продати торговельну марку, надати іншій особі, на вигідних для себе умовах, ліцензію на її використання. Торговельна марка оцінена, як нематеріальний актив, дозволяє перетворити активи підприємства у

реальні гроші. У результаті суттєво зростає ринкова вартість підприємства і зацікавленість з боку інвесторів.

Наприклад, відносно новим видом договорів для українських підприємців є договори франчайзингу. У томографії Т. Мак-Карті зазначається: «У багатьох ситуаціях франчиза є просто витонченою програмою ліцензування товарних знаків». Наріжним каменем франчиза є саме товарний знак або фірмове найменування. У найпростішому вигляді франчиза означає ліцензію, яку надає власник товарного знака чи фірмового найменування і яка дозволяє продаж продукту чи послуги під товарним знаком або фірмовим найменуванням. Американські фахівці вважають, що найціннішим надбанням, яке одержує франчизіат згідно з франчизою, є право на здійснення підприємницької діяльності під добре відомим товарним знаком. Компанії, що працюють по системі франчайзингу: McDonald's, Coca-Cola, Pepsi, XEROX, ZINGER. Нажаль в Україні франчиза – все ще «терра інкогніто». Хоча термін вже почав офіційно вживатися. Зокрема, в ЗУ «Про страхування», прийнятому ВРУ 17 березня 1996 року.

Отже, Закон України «Про товарні знаки» має своїм основним завданням індивідуалізацію товарів і послуг певним позначенням. Позначення певних товарів чи послуг товарним знаком накладає на його власника серйозні зобов'язання, щодо якості продукції. Це один із досить ефективних правових засобів підвищення ефективності і технічного рівня самого виробництва та оновлення виробництва до сучасного рівня.

2. Існують певні категорії згідно Закону, які не розглядаються як Товарний знак: а) позначення, що не мають розрізняльної здатності; б) є загальноживані, які вказують на вид, якість, кількість, властивості, призначення, місце і час виготовлення чи збуту товарів; в) є оманливі або такі, що можуть ввести в оману щодо товару.

Не можуть одержати правову охорону позначення, які зображують: а) державні герби, прапори та емблеми; б) офіційні назви держав, найменування міжнародних міжурядових організацій; в) офіційні клейма або печатки, нагороди та інші відзнаки. Позначення також мають бути нетотожними або схожими настільки, що їх можна сплутати зі знаками, раніше зареєстрованими. При цьому охорона надається знаку, який не суперечить суспільним інтересам, принципам гуманності й моралі. Суб'єктами права інтелектуальної власності на торговельну марку є фізичні та юридичні особи. Можуть бути випадки належності інтелектуальної власності на торговельну марку одночасно кільком фізичним або юридичним особам.

3. Проблемою багатьох країн світу, у тому числі й України, є боротьба з виробництвом і розповсюдженням контрафактної продукції. Правова охорона ТМ перешко-

джає намаганням здійснювати недобросовісну конкуренцію. ТМ, що охороняється законом, захищає інтереси не тільки її власника, але й інтереси споживача. Саме ігнорування процедури набуття прав на ТМ може призвести до суттєвих матеріальних і моральних збитків. Право інтелектуальної власності на торговельну марку засвідчується свідоцтвом. Відповідна заявка подається до патентного відомства і має містити заяву, зображення торговельної марки та перелік товарів, робіт і послуг, для яких реєструється відповідний знак. На основі поданих документів приймається рішення, і протягом місяця з дня його прийняття заявник отримує свідоцтво. Процес формування інституту інтелектуальної власності в Україні пов'язаний з низкою проблем, а саме: а) проблеми регулювання відносин, що виникають між суб'єктами діяльності; б) проблеми придбання та оплати майнових прав на використання об'єктів інтелектуальної власності; в) проблеми забезпечення надійної та ефективної охорони та захисту прав інтелектуальної власності, відсутність дієвих механізмів захисту від піратства та поширення контрафактної продукції (у 2002 р. міжнародний альянс захисту інтелектуальної власності відніс Україну до однієї з найнебезпечніших країн-піратів). Тому з метою реалізації законодавчих норм щодо попередження, припинення правопорушень у сфері інтелектуальної власності в Україні функціонують спеціальні підрозділи у Міністерстві внутрішніх справ України, Службі безпеки України, Державній фіскальній службі України, діяльність яких спрямована на недопущення виробництва контрафактної продукції.

Найважливішими напрямками розв'язання зазначених проблем є такі: 1) Подальша трансформація вітчизняного законодавства у сфері інтелектуальної власності з урахуванням кращого світового досвіду; 2) Вдосконалення національної системи охорони та захисту прав інтелектуальної власності; 3) Створення необхідних передумов для функціонування цивілізованого ринку об'єктів права інтелектуальної власності, впровадження франчайзингу, передачі під заставу, лізингових договорів; 4) Стимулювання створення та введення до обігу нових об'єктів інтелектуальної власності, державна підтримка винахідництва; 5) Розвиток патентно-інформаційної бази у сфері інтелектуальної власності, підключення до глобальної мережі WIPONET; 6) Активізація процесів створення недержавних організацій з питань охорони прав інтелектуальної власності, сприяння громадським ініціативам правовласників.

Висновок:

Важливим напрямом удосконалення системи захисту інтелектуальної власності на торговельну марку є забезпечення фінансової стабільності установ, розвиток страхування інтелектуальної власності. На сьогодні в Україні є ціла низка проблем, пов'язаних із захистом прав та економічних інтересів суб'єктів, створенням належних соціально-економічних умов для розвитку цивілізованого ринку інтелектуальної власності.

Список використаних джерел:

1. Мікульнок І. О. Основи інтелектуальної власності. Навч. посіб. – К.: ІВЦ «Видавництво «Політехніка»», Ліра-К, 2011. – 232с.
2. Паливода А. В. Офіційне видання Цивільний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 20 травня 2013р.: (Офіц. Текст). – 380 с.
3. Підпригора О. О. Законодавство України про інтелектуальну власність. – Х.: Фірма «Консум», 1997. – 192 с.
4. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. Київ: Либідь, 2003. – 200 с.
5. Інтелектуальна власність: Довідник з дисципліни « Інтелектуальна власність» для студентів всіх спеціальностей / Упор.: І. П. Остапчук, Г. Ю. Павленко, Н. В. Первая. – К. КНУТД, 2009. – 96 с.
6. Фордзюн Ю. І., Кабацій В. М. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник. – К.: Кондор-Видавництво, 2013. – 208 с.
7. Цивільне право України: Академічний курс: Підруч.: У двох томах / За заг. ред. Я. М. Шевченко. – Т. 1. Загальна частина. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – 520 с.
8. Цивільний кодекс України: Коментар. Видання друге із змінами за станом на 15 січня 2004 р. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2004. – 856 с.
9. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. – 2-ге видання, стер. – К.: Знання, 2008. – 431 с.